

COVID-19 Aşıları (Pfizer-BioNTech ve Moderna tarafından geliştirilen)

COVID-19

[COVID-19](#) öncelikle akciğerleri etkileyen viral bir enfeksiyondur. Bazı kişiler hastalığı hafif geçirebilir. Yaşlılar veya önceden sağlık sorunları olanlar dahil diğer kişiler ise çok ağır hastalanabilir. Çok nadiren, bazı çocuklarda ciddi enflamasyon hastalıkları görülebilir. COVID-19'un uzun vadeli etkileri tam olarak bilinmemektedir. İşleri veya yaşam koşulları nedeniyle bazı kişilerin COVID-19'a yakalanma riski daha yüksektir.

Bu aşılar nasıl etki eder?

Aşı, vücudumuzdaki hücrelere, özellikle COVID-19'a neden olan virüsün üzerinde bulunan bir proteini yapmasını söyler. Bu "spike proteinleri" bizim için zararsız olsalar da vücudumuzu antikor üretmeye başlamak için tetikleyecektir. Virüse maruz kalırsak yeni antikorlarımız bizi hasta olmaktan koruyacaktır. Aşı virüs içermez ve bu nedenle bize COVID-19 bulaştıramaz.

Güvenlik standartlarını karşıladığından emin olmak için her iki aşı da büyük ölçekli klinik denemelerde test edilmiş ve ikisi de Health Canada tarafından lisanslanarak onaylanmıştır.

Aşılama Süreci

Her iki aşı da iki doz gerektirir. Pfizer dozları, yaşlılar dahil 16 yaş ve üstü kişilere en az 21 gün arayla verilir. Moderna dozları, yaşlılar da dahil olmak üzere 18 yaş ve üstü kişiler için en az 28 gün arayla verilir.

Aşının Faydaları

Daha iyi korunma için iki doz aşı gereklidir. İki doz tamamlandıktan sonra COVID-19'a karşı maksimum korumaya ulaşılması bir iki hafta daha sürebilir. Bu aşıyla uzun vadeli korunma konusunda şu anda bilgi bulunmamaktadır. Denemelerde aşı %95 etkili bulunmuştur.

İhtimali düşük olmakla birlikte, aşılandıktan sonra bile COVID-19 olabilirsiniz. Fiziksel mesafe, maske takma ve hastaysanız evde kalma gibi halk sağlığı önlemlerine devam edilmesi önemlidir. Sağlık çalışanları ve diğer personel, aşılandıktan sonra bile kişisel koruyucu donanım (KKD) giymeyi sürdürmelidir.

Yan Etkiler ve Riskler

Bazı kişilerde aşının yan etkileri görülebilir, ancak bunlar muhtemelen orta derecede olacak ve birkaç gün içerisinde düzelecektir. Semptomlardan bazıları vücudun bağışıklık geliştirmeye verdiği tepkinin bir parçasıdır.

Bu aşı için yapılan klinik çalışmalarda bildirilen yaygın yan etkiler şunlardır:

çok yaygın ≥%10 (10'da 1 dozdan fazla)	yaygın %1-%10 (100'de 1 ile 10'da 1 doz arası)	nadir %1 (100'de 1 doz)	çok nadir
<ul style="list-style-type: none">Enjeksiyon bölgesinde ağrıBaş ağrısıHalsizlikKas veya eklem ağrısıAteş veya titremeKoltuk altında şişme veya hassaslık (sadece Moderna aşısında)	<ul style="list-style-type: none">Enjeksiyon bölgesinde kızarıklık ve şişmeBulantı ve kusma (sadece Moderna aşısında)	<ul style="list-style-type: none">Lenf bezi şişmesi	<ul style="list-style-type: none">Anafilaksi gibi ciddi alerjik reaksiyonlar

Nadir durumlarda, ciddi alerjik reaksiyonlar (anafilaksi) ortaya çıkabilir. Alerjik reaksiyonlar tedavi edilebilir ve genellikle geçicidir. Nefes almakta güçlük çekiyorsanız, yüzünüzde ve boğazınızda kızarıklık, kaşıntı veya şişlik olursa tıbbi yardım alın. İnsanlar aşılandıkça aşının yan etkileri izlenmeye devam edecektir.

Aşıya tepki verirsiniz, yan etkiyi doğrudan kamu sağlığı idaresine bildirecek olan sağlık uzmanınızla iletişime geçin. Aşının güvenliliğini sürdürdüğünden emin olmak için, bildirilen yan etkiler kamu sağlığı idaresi tarafından takip edilecektir.

Önlemler

- Ateşiniz varsa, COVID-19 belirtileriyle hastaysanız veya geçtiğimiz 14 gün içinde aşı yaptırdıysanız aşı olmayı erteleyin.
- Aşının her iki dozunu aldıktan sonra en az bir ay hamile kalmaya çalışmaktan kaçınınız.
- Kan sulandırıcı ilaç kullanıyorsanız daha küçük bir iğne kullanılacaktır ve morarmayı azaltmak için aşı yapıldıktan sonra daha uzun süre baskı uygulamanız gerekecektir.

Aşağıdaki durumlarda bu aşığı yaptırmayın:

- Polietilen glikol dahil, aşındaki bir maddeye alerjiniz varsa veya
- Bu aşının önceki dozuna şiddetli reaksiyon göstermişseniz.

Aşağıdaki durumlarda aşığı yaptırmadan önce sağlık uzmanınıza danışın:

- 16 yaşından küçükseniz (12 – 15 yaş arasındaysanız Pfizer aşısı yaptırmamız mümkün olabilir);
- Hamileyseniz ya da emziriyorsanız veya
- Hastalık veya tedavi nedeniyle bağışıklık sisteminiz zayıflamışsa ya da kanama bozukluğunuz varsa.

Daha fazla bilgi için sağlık uzmanınızla görüşün veya toronto.ca/COVID19 sayfasını ziyaret edin.

Kaynaklar

Ulusal Aşı Danışma Komitesi. COVID-19 aşılarının kullanımına ilişkin tavsiye. Aralık 2020. Şurada bulunabilir: <https://www.canada.ca/en/public-health/services/immunization/national-advisory-committee-on-immunization-naci/recommendations-use-covid-19-vaccines.html>